

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Informatienota concrete gevolgen invoering van de Spreidingswet voor de gemeente Wijchen - 2024

Datum: 27 februari 2024

Kernboodschap

Op 31 januari 2024 is de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen in werking getreden, in de volksmond ook wel bekend als de Spreidingswet. In deze wet wordt geregeld dat het Rijk iedere twee jaar een raming maakt om het benodigde aantal opvangplekken vast te stellen. Hier wordt vervolgens een verdeling over de provincies en over de gemeenten van gemaakt. Dit zal gebeuren o.a. op basis van inwonertal en sociaaleconomische factoren. Provincies, gemeenten en het COA moeten vervolgens aan de slag om deze opvang-opgave te realiseren. Gemeenten moeten een opvanglocatie faciliteren voor het COA. Ze hebben hier twee jaar de tijd voor. Daarna maakt het Rijk weer een nieuwe opgave. Via een specifieke uitkering ontvangen gemeenten een vergoeding voor het gerealiseerde aantal plaatsen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
12-04-2023	108972 Beslisnota Gezamenlijke opgave opvang asielzoekers
12-04-2023	111134 Beslisnota Gezamenlijke opgave opvang asielzoekers Wijchen
12-04-2023	111134 Informatienota Uitwerking gezamenlijke opgave van de gemeenten Wijchen en Druten met betrekking tot de opvang asielzoekers.
30-11-2023	141271 Informatienota Deelplan Rijk van Nijmegen opvang vluchtelingen, ontheemden en huisvesting

Toelichting

De Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen ¹, in het vervolg Spreidingswet genoemd, geeft gemeenten een expliciete wettelijke taak om asielopvangvoorzieningen mogelijk te maken. Doel daarbij is om te komen tot een evenwichtige verdeling van asielzoekers over Nederland.

Uitgegaan wordt van solidariteit tussen gemeenten, een meer evenwichtige spreiding over het land, het zoveel mogelijk vrijwillig ter beschikking stellen van opvangplaatsen door gemeenten en het voorkomen van (crisis)noodopvang. Het doel is om te komen tot een duurzaam en stabiel opvanglandschap met voldoende opvangplaatsen voor de aan het vraagstuk inherente wisselende opvangbehoefte.

Op 31 januari 2024 is in de Staatscourant de zogeheten capaciteitsraming gepubliceerd. Dit is de raming van het verwachte aantal opvangplaatsen dat de komende twee jaar

¹ De wet, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2024-12.html>

nodig zal zijn. Voor 2024 groeit de benodigde capaciteit van 69.900 naar 96.000 opvangplaatsen op 01-01-2025. Naast deze raming is de provinciale opgave en de indicatieve verdeling per gemeente gepubliceerd. De indicatieve verdeling is tot stand gekomen op basis van de verdeelsleutel die is opgenomen in het Besluit gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen ². Als gevolg van de parlementaire behandeling van de wet, wordt naast het aantal inwoners van de gemeente ook rekening gehouden met de zogenaamde sociaaleconomische statusscores van de gemeente. De capaciteitsraming met provinciale opgave en indicatieve verdeling per gemeente 2024 is gepubliceerd in de Staatscourant (31 januari 2024) ³. Voor de gemeente Wijchen en Druten zijn deze aantallen en de consequenties gegeven in de paragraaf: gevolgen voor de gemeente.

Provinciale opgave

In het kader van de voorbereiding op de Spreidingswet is besloten om de regie op de asielopvang te beleggen bij provinciale regietafels (PRT) ⁴. In Gelderland is besloten om deze regietafel samen te stellen op basis van subregionale vertegenwoordiging. Namens de subregio Rijk van Nijmegen ⁵ neemt de burgemeester van Nijmegen deel aan het overleg aan de PRT. Zijn vervanger is de burgemeester van Wijchen. Het ambtelijk opdrachtgeverschap berust bij de gemeentesecretarissen van Nijmegen en Druten. Het PRT Gelderland heeft een plan vastgesteld waarin alle regio's aangeven hoe ze de komende jaren gaan werken aan de realisatie van de taak- en doelstellingen rond opvang en huisvesting. Dit plan is aan de staatssecretaris aangeboden. De subregio Rijk van Nijmegen heeft hiertoe op 1 oktober haar bijdrage vastgesteld ('het deelplan Rijk van Nijmegen') en daarin wordt ook aangegeven wat nodig is om het aanbod te kunnen realiseren. Wij hebben het deelplan ter kennisgeving in de gemeenteraad van 30 november 2023 ingebracht (zaaknummer: Z/23/141271).

De wet bepaalt dat de commissarissen van de Koning, in hun rol als rijksorgaan, voor 1 november 2024 aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, E. van der Burg, verslag doen over het gevoerde overleg aan de provinciale regietafels. Op basis van deze verslagen neemt de staatssecretaris voor 31 december 2024 het zogenaamde verdeelbesluit.

Gevolgen voor de gemeente Wijchen

In de capaciteitsraming zijn voor de gemeente Wijchen en Druten de volgende aantallen opgenomen:

Gemeente Wijchen	243 opvangplaatsen, waarvan 21 geschikt ten behoeve van de opvang van de amv's.
Gemeente Druten	114 opvangplaatsen, waarvan 10 opvangplaatsen geschikt ten behoeve van de opvang van de alleenstaande minderjarige vluchtelingen (in het vervolg amv's genoemd).

Deze aantallen zijn ruim hoger dan opgenomen in het deelplan Rijk van Nijmegen. Dit komt omdat men toen nog uitging van de noodzakelijk geachte 77.100 structurele

² <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/stb-2024-13.html>

³ <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/stcrt-2024-3320.html>

⁴ Dit inclusief de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Deze provinciale regietafels worden voorgezeten en geleid door de Commissaris van de Koning. Daarmee komt, voor de regie op de opvang van ontheemden uit Oekraïne, de rol van de veiligheidsregio's te vervallen. Ook het toezicht op de realisatie van de huisvestingstaakstelling statushouders gaat naar de PRT's.

⁵ De gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen en Wijchen

opvangplekken. Bij de capaciteitsraming is het uitgangspunt 96.000 structurele opvangplaatsen.

Hieronder staan in aantallen vermeld hoeveel opvangplekken voor asielzoekers er zijn en nog gerealiseerd moeten worden met vergelijking tussen de capaciteitsraming en de eerdere opgave van het aandeel opvang en huisvesting van de gemeente Wijchen aan het deelplan Rijk van Nijmegen (RvN).

Tabel 1 Reguliere opvang COA, minimaal 5 jaar, gemeente Wijchen

Capaciteitsraming	Waaronder AMV	Deelplan RvN	Realisatie tot 01-01-2024	Na 01-01-2024
243	21	149	0	300 incl. Druten

Tabel 2 Reguliere opvang COA, korter dan 5 jaar, gemeente Wijchen

Capaciteitsraming	Waaronder AMV	Deelplan RvN	Realisatie tot 01-01-2024	Na 01-01-2024
0		0	In opgave Druten	In opgave Druten

Tabel 3 Reguliere opvang COA, minimaal 5 jaar, gemeente Druten

Capaciteitsraming	Waaronder AMV	Deelplan RvN	Realisatie tot 01-01-2024	Na 01-01-2024
114	10	69	0	Vangt Wijchen op

Tabel 4 Reguliere opvang COA, korter dan 5 jaar, gemeente Druten

Capaciteitsraming	Waaronder AMV	Deelplan RvN	Realisatie tot 01-01-2024	Na 01-01-2024
0		100	100	100 incl. Wijchen

De opgave voor de gemeente Wijchen en Druten is opgeteld:

Tabel 5 Som van reguliere opvang COA gemeente Wijchen en Druten

Duur	Capaciteitsraming	Waaronder AMV	Deelplan RvN	Realisatie tot 01-01-2024	Na 01-01-2024
< 5 jaar	0		100	100	100 incl. Wijchen
5 jaar min.	357	31	218	0	300 incl. Druten

Inhoudelijke duiding:

In de tabellen zijn de huidige afspraken over de opvang van asielzoekers opgenomen, zoals besloten door de gemeente Wijchen in samenwerking met de gemeente Druten. Voor de gemeente Wijchen betekent dit besluit: 300 reguliere opvangplaatsen bij het COA, minimaal 5 jaar lang met een verlenging na evaluatie van nog eens 5 jaar. En in samenwerking met Druten. De gemeente Druten biedt 100 plaatsen voor noodopvang, voor de duur van 2 jaar en vangt de eerste 5 jaar van realisatie van het AZC te Wijchen 25 statushouders op, waaronder ruimte voor plaatsing van alleenstaande minderjarige vluchtelingen met een status (AMV'ers).

Volgens de Spreidingswet hebben de gemeenten Wijchen en Druten de opgave om de komende 2 jaar 357 duurzame reguliere opvangplekken te realiseren, inclusief de opvang van 31 AMV'ers). De beoogde capaciteit van 300 reguliere opvangplaatsen te Wijchen is hiermee lager dan de aantallen zoals vastgesteld bij de capaciteitsraming in de Staatscourant op 31 januari 2024.

Daartegenover staat dat Druten voor de duur van 2 jaar een tijdelijke noodopvang inricht voor 100 asielzoekers voor Wijchen en Druten. Ook al telt deze niet mee in de duurzame plannen volgens het rijk, het is wel een noodplan wat helpend is in de opgaven van de komende 2 jaar.

Ook hebben we in het deelplan Rijk van Nijmegen een onderscheid gemaakt in doelgroepen. Zo vangen we in Wijchen en Druten reguliere asielzoekers op waarbij Berg en dal juist kiest voor de opvang van AMV's. Op deze wijze verdelen we de doelgroepen over het Rijk van Nijmegen en niet per gemeente.

In de regio hebben we afgesproken in de komende maanden te bespreken of we het regionaal deelplan Rijk van Nijmegen gaan aanpassen op de huidige cijfers. Indien het plan gewijzigd wordt zullen we dit naar verwachting na september 2024 delen met de raden ter informatie waarna het in november definitief moet zijn ingediend aan de provinciale regio tafel.

Tijdelijke opvang is noodzakelijk

De opvangplekken die volgen uit de capaciteitsraming worden pas in 2025 volledig opgeleverd. De asielopvang opgave blijft tot die tijd zeer groot en urgent. De staatssecretaris geeft per brief van 31 januari 2024 aan dat er in 2024 elke week 600 extra opvangplekken nodig zijn, bovenop de locaties die al zijn gepland. Hij vraagt de commissaris van de Koning provincie Gelderland versneld (binnen drie weken tot vijf weken) 450 opvangplekken binnen de provincie Gelderland te realiseren, passend binnen de provinciale opgave volgens de spreidingswet. Hierbij wordt ook weer de optie noodopvang en cisisnoodopvang genoemd. Hierbij heeft de staatssecretaris niet benoemd hoe lang deze extra plaatsen nodig zijn.

Uitvoering of Vervolgstappen

In diverse nota's en brieven hebben wij de gemeenteraad geïnformeerd hoe de gemeente Wijchen uitvoering gaat geven aan de asielopgave. De gemeente voert hiermee het verdeelbesluit uit en maakt de opvangvoorzieningen mogelijk.

In het bestuurlijk overleg van het Rijk van Nijmegen zal over bovenstaande extra opgave (de 450 plaatsen) worden gesproken. Voor alsnog ziet de gemeente Wijchen geen mogelijkheid voor het sneller realiseren van asielopvang dan de planning die nu hoort bij het te ontwikkelen AZC voor 300 asielzoekers (eind 2024).

Zoals besproken in de nota gezamenlijke opgave zal het college van Wijchen binnenkort met het college van Druten in gesprek gaan over de voortgang van de opgave en de nieuwe aantallen zoals ze nu bekend zijn. Hierna zullen de gemeente Wijchen en Druten in gesprek gaan binnen de regio over het mogelijk aanpassen van het regionaal deelplan Rijk van Nijmegen

Geheimhouding:

NVT